

Miljøstyrelsen

Den 20. oktober 2019

mst@mst.dk

Høring af udkast til Forvaltningsplan for mink, mårhund og vaskebjørn (j.nr. MST-854-00215)

Generelt

Vi kan helt overordnet varmt anbefale en samlet forvaltningsplan for mink, mårhund og vaskebjørn. Der er således et stort behov for en overordentligt styrket bekæmpelse under klare og bindende målsætninger, som er forpligtende for myndighederne og ledsaget af de tilstrækkelige og relevante virkemidler, i respekt for dyreværns mæssige hensyn.

Status som udgangspunkt for tilrettelæggelse af indsatsen

Vores anbefalinger nedenfor tager udgangspunkt i, at den hidtidige bekæmpelse af mink og mårhund har været utilstrækkelig i forhold til at reducere udbredelsen på både nationalt og regionalt niveau. Dog noterer vi, at der øjensynlig er sket et markant fald i forekomsten af mink, men dette kan formentlig især tilskrives et fald i antallet af undslupne mink.

Vi har stor respekt for de frivillige, der har engageret sig i bekæmpelsen, men må helt objektivt konstatere, at en indsats, som alene bygger på at engagere frivillige, er utilstrækkelig i forhold til at reducere udbredelsen nationalt og regionalt og at reducere den samlede bestand af mink og mårhund væsentligt: vi henviser her til den kendsgerning, at det ikke via en frivillig indsats har været muligt at hindre mårhund i at forøge både antal og udbredelse til hele Jylland og nu Fyn.

Af udkastet (figur 2.5) kan udledes, at der ikke har været foretaget en målrettet eller intensiv bekæmpelse af mårhund i store dele af Midtjylland. Det oplyses, at fokus har været inddragelse af frivillige jægere: Der er uddannet ca. 25 mårhundereguleringsjægere. En ekstern evaluering konkluderede, at målet ikke blev nået.

Af udkastet fremgår også, at bekæmpelsen af mink har bygget på 100 frivillige, og det oplyses direkte, at bekæmpelsen derfor er afhængig af, at der kan opretholdes det nødvendige antal frivillige og det nødvendige engagement. Bekæmpelsen har været rettet mod spredte indsatsområder (figur 4.1).

Vi støtter en praktisk bekæmpelse hvor frivillige har en central rolle. Men vores konklusion er, at om end vi har den dybeste respekt for den enkelte frivilliges indsats, så er det ikke muligt at basere en ambitiøs, forpligtende og målrettet bekæmpelse alene på frivillige.

Årsagen er grundlæggende, at de hidtidige målsætninger har været for uambitiøse, ukonkrete, uforpligtende og ikke har været ledsaget af tilstrækkelige eller fyldestgørende virkemidler endside af et klart myndighedsansvar for at udmønte dem.

Organisationernes konkrete anbefalinger

Vi har disse ni konkrete anbefalinger, hvoraf nogle uddybes i efterfølgende afsnit:

1. Vi kan varmt støtte en forvaltningsplan om bekæmpelse af de invasive rovpattedyr. Planen bør imidlertid i langt højere grad fastsætte konkrete og bindende målsætninger.
2. Ansvar for udmøntning af klare og bindende målsætninger bør tillægges enten Naturstyrelsen, eller eventuelt i samarbejde med kommunerne.
3. Der er behov for bedre overvågning end vildtudbyttestatistikken, der i dag reelt er den eneste måde, bestanden af mink overvåges på. Det kunne fx dreje sig om systematiske optællinger og indberetninger af trafikdræbte dyr.
4. Vi ser fortsat meget gerne, at frivillige (i høj grad jægere) har en nøglerolle i bekæmpelsen. Men det bør (jf. do) være med udgangspunkt i, at der er en klar myndighedsforpligtelse til at sikre, at de konkrete mål opnås.
5. Vi foreslår, at der under Jagt- og vildtforvaltningsloven laves en ny "bekendtgørelse om bekæmpelse af invasive arter af pattedyr og fugle". Heri kan fastsættes bestemmelser om fangstmetoder med mere.
6. Vi anbefaler, at ministeriet indhenter en faglig vurdering af, hvorvidt det er muligt på længere sigt helt at udrydde mårhund, og i givet fald en faglig anbefaling af hvordan dette da kan ske. Et sådant fagligt grundlag vil da kunne udgøre grundlaget for fastsættelse af konkrete målsætninger, herunder om mårhund skal søges helt udryddet.
7. På kort sigt bør klare, nationale mål for bekæmpelsesindsatsen fokuseres på at undgå spredning af mårhund til Fyn og øvrige øer. Den regionale indsats for mink og mårhund bør koncentrereres i indsatsområder (primært fuglebeskyttelsesområder) og derefter udvides til mellemområder proportionalt med de afsatte ressourcer.
8. Øget fokus på at anvende de mest effektive fælder. Men det er meget vigtigt at undgå fældetyper og lokkemidler, der kan medvirke til fangst af rovfugle og andre fredede arter.
9. Klare og bindende mål bør ledsages af ressourcer som modsvarer indsatsbehovet.

Behov for opstramning af udkastets målsætninger

Målet for forvaltning af mink, mårhund og vaskebjørn angives i udkastets afsnit 4.1 at være at "reducere skader forvoldt af de 3 invasive rovdyr primært på populationer af kolonirugende og jordrugende fuglearter og sekundært mindre pattedyr og padder i indsatsområderne, som primært ligger indenfor Natura 2000 områderne".

På side 21 angives for mårhund, at "indsatsområder vil blive udpeget i samarbejde med frivillige aktører (...)".

Dermed lægges som i den hidtidige bekæmpelse op til at bekæmpe mårhund med udgangspunkt i steder, hvor det er muligt at engagere frivillige. I stedet for at der udelukkende med en streng faglig vurdering udpeges indsatsområder.

Målene tænkes "udmøntet gennem fastholdelse af de frivillige, der allerede foretager bekæmpelse af mink og mårhund samt aktivering af nye frivillige til bekæmpelse i udpegede indsatsområder".

Fælles for bekæmpelsen af de 3 arter angives at være "øget information" til lodsejere og jægere mfl., at "understøtte kommunernes bidrag" samt fokus på nye bekæmpelsesmetoder.

Vi anser målsætningen for at være ukonkret og vi henviser til, at det ikke hidtil har været muligt at nå forvaltningsmæssige mål alene via frivilliges medvirken i bekæmpelsen.

Vi anerkender, at det måske ikke inden for en kort tidshorisont er realistisk at udrydde mink, og vi er enige i, at det akutte fokus for mårhund er at hindre yderligere spredning til Fyn.

Mårhund

Vi anbefaler langt klarere, bindende og mere målbare målsætninger, herunder eksempelvis for mårhund:

- Spredning til Fyn skal bringes til ophør senest i løbet af 2020. Bekæmpelse prioriteres derfor i Fredericia Kommune og halvøen SØ for Kolding samt på Fyn. Samtidig etableres og opretholdes en permanent tilstedeværelse af judasmårhunde på Fyn.
- Der etableres fra 2020 bekæmpelse i alle fuglebeskyttelsesområder i Jylland og på Fyn med forekomst af mårhund med henblik på udryddelse i områderne og siden opretholdelse af en bekæmpelse, som hindrer genetablering.

Vores organisationer noterer sig, at det kan diskuteres, om det med de tilstrækkelige virkemidler og resurser på sigt vil være muligt at udrydde mårhund fra Danmark. Vi anbefaler derfor, at Miljøstyrelsen anmoder DCE om at vurdere, om det er muligt at udrydde mårhund i Danmark, og hvilke resurser det i givet fald vil kræve. Og i givet fald at udarbejde en "bekæmpelsesplan" for mårhund, som skal have til formål at anvise et forløb med konkrete indsatser, der kan udrydde mårhund fra Danmark.

Med udgangspunkt heri vil man i nærværende forvaltningsplan kunne fastsætte konkrete, forpligtende og målbare indsatser.

Udryddelse vil derudover forudsætte et ophør eller væsentlig begrænsning af fortløbende indvandring fra Tyskland. Vi bakker derfor op om planens beskrevne intention (side 22) om at etablere et samarbejde med de tyske myndigheder.

Mink

For så vidt angår mink, er det organisationernes vurdering, at mink i en række fuglebeskyttelsesområder er en væsentlig faktor, der arbejder imod de fastsatte målsætninger i Natura 2000 planerne for de respektive områder.

Vi anbefaler derfor, at målsætninger for mink fastsættes med udgangspunkt i de respektive fuglebeskyttelsesområders trusselsanalyser. Vores grundlæggende indstilling er, at fuglebeskyttelsesområder med vandfugle og/eller jordrugende fugle på udpegningsgrundlaget skal omfattes af en reel bekæmpelse af mink, der tager sigte på fortløbende at holde mink fra at etablere sig i disse fuglebeskyttelsesområder.

Vaskebjørn

For at undgå etablering af en fritlevende vaskebjørn i Danmark bør der sikres et beredskab, der hurtigt og effektivt sættes ind straks, når der konstateres vaskebjørn et sted i landet.

Behov for udvidede virkemidler herunder ændret lovgivningsmæssigt ophæng

Den nuværende bekæmpelse af arterne finder sted med udgangspunkt i de rammer, der er fastsat under Lov om jagt og vildtforvaltning og bekendtgørelserne herunder.

Vi anbefaler at bekæmpelsen af de 3 invasive rovdyr fastholdes under jagtloven, men i stedet omfattes af en selvstændig bekendtgørelse om bekæmpelse af invasive arter.

Vildtskadebekendtgørelsen § 9 fastsætter, at "Regulering af muldvarpe, rotter, mosegrise og mus, bortset fra de musearter, der er nævnt i stk. 2, kan foretages uden hensyn til bestemmelserne i denne bekendtgørelse og i lov om jagt og vildtforvaltning". Bekæmpelsen af rotter hører under [Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter](#) der er fastsat med hjemmel i Miljøbeskyttelsesloven. Denne bekendtgørelse fastsætter bl.a. i §§ 3, 5, 6 og 7 klare og bindende bestemmelser for såvel ejere af ejendomme med rotter, som for den relevante myndighed. Bestemmelser, som kan synes relevante for bekæmpelse af invasive arter, hvor bekæmpelse alene via frivilliges engagement har vist sig utilstrækkelig i forhold til målsætningerne.

Bekendtgørelsen er også et godt eksempel på fastsættelse af klare og bindende målsætninger.

Vi anbefaler således en tilsvarende forpligtelse for myndighederne til at varetage og påse, at bekæmpelsen finder sted og lever op til målsætningerne, men tager ikke stilling til om det bør være Naturstyrelsen eller de enkelte kommuner. En sådan professionalisering af indsatsen vil samtidig nødvendiggøre, at der afsættes flere resurser økonomisk til bekæmpelsen.

Som led heri bør mulighederne for udvikling og siden anvendelse af mere effektive fælder og eventuelle andre redskaber og metoder undersøges nærmere og gerne med inddragelse af erfaringerne fra Tyskland, og med inddragelse af de dyreetiske hensyn som påpeges i [Dyreetisk Råds Udtalelse om jagt](#) for så vidt angår anbefalingerne om bekæmpelse af invasive arter. Det er afgørende at risikoen for fangst af rovfugle ikke forøges med ændrede fældetyper.

Med venlig hilsen

For Danmarks Naturfredningsforening

Bo Håkansson

For Dyrenes Beskyttelse

Michael Carlsen, projektleder

For Dansk Ornitologisk Forening
BirdLife Danmark

Knud N. Flensted

For Friluftsrådet

Flemming Torp

Kopi:

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Dyreetisk Råd